

Warszawa, dnia 22.07.2022 r.

SIB/142/2022/MM

Szanowny Pan
Norbert Kaczmarczyk
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Ministrze!

W odpowiedzi na pismo znak: DRR.zw.0211.3.2022 dot. konsultacji projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków uznania organizacji producentów i zatwierdzenia jej planu biznesowego oraz uznania zrzeszeń organizacji producentów oraz organizacji międzybranżowych funkcjonujących na rynku mleka i przetworów mlecznych, Krajowa Rada Spółdzielcza, po dokonanych uzgodnieniach z Krajowym Związkiem Spółdzielni Mleczarskich Związkiem Rewizyjnym przekazuje opinię.

Spółdzielnie mleczarskie w Polsce są podmiotami w pełni przygotowanymi do uzyskania statusu uznanych organizacji producentów. **Niestety, poprzez istniejące bariery, spółdzielnie te nie mogą uzyskać statusu w/w organizacji, co nie pozwoli im korzystać z pełnego zakresu wsparcia z funduszy UE przyjętego Rozporządzeniem PEiR (UE) nr 2021/2115 dot. planów strategicznych WPR.** W interesie państwa polskiego powinno być nie dopuszczanie do osłabiania konkurencyjności polskich podmiotów, w szczególności poprzez zapewnienie im warunków konkurencyjności i zasilania z funduszy UE na równi z podmiotami w krajach Zachodniej Europy. Popieramy stanowisko KZSM ZR w zakresie zgłoszonych uwag.

I. Uwagi ogólne.

1. Wprawdzie projekt w/w rozporządzenia zawiera kilka uproszczeń w stosunku do postanowień obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 lutego 2016 r. w sprawie informacji jakie powinien zawierać wniosek o uznanie organizacji producentów, zrzeszeń organizacji producentów i organizacji międzybranżowych na rynku mleka i przetworów mlecznych oraz rodzaju i zakresu dokumentów potwierdzających spełnienie przez te podmioty warunków uznania lecz nie spełnia podstawowego celu prac nad w/w projektem, wskazywanego w w/w piśmie Pana Ministra z 30 czerwca 2022 r. – „przede wszystkim ograniczenia liczby danych, jakie muszą być przedstawiane na etapie ubiegania się o status organizacji producentów”

2. Projekt rozporządzenia utrzymuje obecnie obowiązujący szereg dodatkowych warunków i postanowień wprowadzających nadmierne utrudnienia przy ewentualnym ubieganiu się przez spółdzielnie mleczarskie uznania ich za organizacje producentów na rynku mleka i przetworów mlecznych - nadmierne wymogi i utrudnienia w stosunku do celów i postanowień Rozporządzeń UE, w tym Rozporządzenia Nr 1308/2013, Rozporządzenia Nr 1305/2013 oraz

w stosunku do postanowień ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

3. Konsekwencją w/w obecnych przepisów, zawierających, jak wskazuje sam Pan Minister w w/w piśmie, nadmierny zakres i ilość danych jakie muszą być przedstawiane na etapie ubiegania się o status organizacji producentów jest fakt, wskazany na str. 14 i 15 Uzasadnienia w/w projektu, że od wejścia w życie dotychczas obowiązującego rozporządzenia MRiRW z 5 lutego 2016 r. do okresu obecnego - ani jeden podmiot, przez okres ponad 7 lat, nie został uznany za organizację producentów na rynku mleka w Polsce.

Ponadto w w/w Uzasadnieniu podano, że „przed ARiMR nie toczy aktualnie żadne postępowanie w sprawie uznania organizacji producentów na tym rynku.”

4. Projekt w/w rozporządzenia, nie tylko nie zawiera znaczących uproszczeń i ograniczenia liczby danych, jakie muszą być przedstawiane na etapie ubiegania się o status organizacji producentów lecz przeciwnie, wprowadza dalsze nadmierne, niezasadne i nieracjonalne dodatkowe wymogi w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów w w/w zakresie - przepis § 5 ust. 2 pkt 4 lit. e.

5. Należy zauważyć i podkreślić, że przepisy rozporządzenia wykonawczego zobowiązują wnioskodawcę ubiegającego się o status organizacji producentów do przedstawiania danych już posiadanych przez ARiMR w swoich rejestrach – powyższe jest sprzeczne z postanowieniami art. 220 Kodeksu postępowania administracyjnego a ograniczenia stosowania art. 220 Kpa może nastąpić jedynie przepisem innej ustawy a nie rozporządzenia wykonawczego.

„Art. 220. [Ograniczenia w sprawie żądania zaświadczenia]

§ 1. Organ administracji publicznej nie może żądać zaświadczenia ani oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, jeżeli:

- 1) znane są one organowi z urzędu;
- 2) możliwe są do ustalenia przez organ na podstawie:

- a) posiadanych przez niego ewidencji, rejestrów lub innych danych,
- b) rejestrów publicznych posiadanych przez inne podmioty publiczne, do których organ ma dostęp w drodze elektronicznej na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
- c) wymiany informacji z innym podmiotem publicznym na zasadach określonych w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.”

Np. dane o ilości zwierząt są zawarte w rejestrze System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ) prowadzonym przez ARiMR.

6. W/w nadmierne, niezasadne i nieracjonalne wymogi w zakresie dokumentowania wniosków o uznanie organizacji producentów i zatwierdzenie jej planu biznesowego praktycznie uniemożliwiają składanie w Polsce wniosków o uznanie za organizację producentów przez spółdzielnie mleczarskie.

Jak dowodzi wieloletnia praktyka funkcjonowania rynku mleka i przetworów mlecznych w Polsce to właśnie spółdzielnie mleczarskie są przykładem podmiotów, które od wielu lat funkcjonują na tym rynku jako podmioty:

- spełniające formalne wymogi uznania za organizacje producentów, określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych,
- oraz realizujące w wieloletniej praktyce cele stawiane w Rozporządzeniach UE dla organizacji producentów (np. w Rozporządzeniu UE nr 1308/2013).

Należy podkreślić, że dotychczas obowiązujące i proponowane nowe dodatkowe wymogi nie wynikają wprost z przepisów UE ani nie stanowią konkretyzacji wymogów określonych w art. 48a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

Art. 48a ust. 2 pkt 1 określa warunki uznania danego podmiotu za organizację producentów:

„a) jest utworzona co najmniej przez 20 członków,

aa) akt założycielski tej organizacji zawiera postanowienia umożliwiające jej członkom, udziałowcom lub akcjonariuszom będącym producentami kontrolę organizacji oraz podejmowanych w ramach tej organizacji decyzji, w tym dotyczące, wyrażonej w procentach, wielkości posiadanych przez nich udziałów lub akcji oraz dopuszczalnej, wyrażonej w procentach, ilości głosów przysługujących im na zgromadzeniu wspólników, walnym zgromadzeniu albo walnym zebraniu członków tej organizacji,

b) wytwarza i wprowadza do obrotu rocznie nie mniej niż 2 miliony kilogramów mleka lub przetworów mlecznych wyprodukowanych w ramach tej ilości mleka,

c) w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 3, co najmniej 20 członków tej organizacji wytwarzało i wprowadzało do obrotu mleko lub przetwory mleczne,

d) cała ilość mleka lub przetworów mlecznych wyprodukowana w gospodarstwach członków tej organizacji jest wprowadzana do obrotu za jej pośrednictwem,

e) okres wypowiedzenia członkostwa w tej organizacji, określony w jej akcie założycielskim, jest nie krótszy niż 6 miesięcy,

f) spełnia wymagania określone w art. 161 ust. 1 lit. a i d rozporządzenia, o którym mowa w pkt 11 załącznika” (tj. Rozporządzenia UR Nr 1308/2013).

Na podstawie ogólnie znanej praktyki funkcjonowania spółdzielni mleczarskich jest powszechnie wiadome, w tym dla MRiRW oraz ARiMR, że praktycznie wszystkie spółdzielnie mleczarskie działające dłużej niż 5 lat spełniają w/w wymogi określone w pkt a-c gdyż posiadają ponad 20 członków, wytwarzających i wprowadzających do obrotu mleko w łącznej ilości powyżej 2 mln kg rocznie.

To jedynie postanowienia rozporządzenia wykonawczego do ustawy wprowadzające nadmierne wymogi w zakresie dokumentowania spełniania wymogów ustawy w praktyce uniemożliwiają spółdzielniom mleczarskim ubieganie się o formalne potwierdzenie istniejącego w rzeczywistości spełniania statusu organizacji producentów.

Jeżeli w Polsce ok. 100 spółdzielni mleczarskich spełnia wymogi uznania za organizacje producentów a żadna z nich, w ciągu ponad 7 lat, nie wystąpiła z takim wnioskiem to powstaje zasadnicza wątpliwość co do zgodności postanowień rozporządzenia wykonawczego w stosunku do celów Rozporządzenia UE Nr 1308/2013 oraz przepisów ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

To właśnie utrzymanie na rynku mleka i przetworów mlecznych - tak wysokiego udziału spółdzielczości - w tym tylko jedynym sektorze rolno-spożywczym w Polsce dało podstawy do:

- dynamicznego rozwoju rynku mleka w Polsce po 2004 r.,
- stabilizacji a następnie wzrostu produkcji oraz dochodów rolników i innych producentów mleka,
- dotrzymania konkurencji przetwórców z innych krajów a następnie do dynamicznego wzrostu polskiego eksportu produktów mlecznych.

II. Szczegółowe uwagi i wnioski do projektu rozporządzenia.

1. ad. § 5 ust. 2 pkt 3 - Proponujemy dodanie wyrażenia w brzmieniu:

„wymóg dołączania wykazu dowodów potwierdzających ilość mleka lub przetworów mlecznych zakupionych w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia tego wniosku, od każdego członka tej organizacji będącego producentem,„ nie dotyczy organizacji będącej spółdzielnią, która prowadzi działalność zakresie skupu i przetwórstwa mleka co najmniej od 5 lat, na potwierdzenie powyższego do wniosku dołącza się oświadczenie Zarządu spółdzielni, potwierdzające skup mleka od co najmniej 20 członków spółdzielni w ilości łącznej ponad 2 mln kg rocznie w okresie kolejnych pięciu lat poprzedzających rok, w którym jest składany wniosek o uznanie organizacji producentów.”

Wprowadzenie powyższego odstępstwa nie naruszy wymogów określonych w przepisach UE i ustawie o organizacji rynku mleka dotyczących uznawania za organizacje producentów na rynku mleka a jednocześnie ograniczy nadmierną ilość dokumentów – w przypadku średniej wielkości spółdzielni zrzeszającej kilkuset członków jest to kilka tysięcy dokumentów faktur, w przypadku dużych spółdzielni jest to kilkanaście tysięcy faktur.

W przypadku ewentualnych wątpliwości co do ograniczenia się do samego oświadczenia, należy podkreślić, że dane o wielkości skupu mleka surowego przez dany podmiot są w dokumentacji KOWR (rejestr publiczny), który ustawowo otrzymuje takie dane za okresy miesięczne pod groźbą kar pieniężnych (art. 54ne).

2. ad. § 5 ust. 2 pkt 4:

1) it. b)

proponujemy skreślić w całości wyrażenie trzeciego tiret, w brzmieniu:

„liczbę i gatunki zwierząt posiadanych przez członków organizacji producentów będących producentami oraz numery siedzib stad tych zwierząt – w przypadku członków organizacji producentów będących producentami”

Wymóg składania w/w informacji przez każdego członka organizacji producentów jest niezasadny i nieracjonalny oraz sprzeczny z przepisem art. 220 Kpa - w sytuacji gdy zgodnie z poprzednim tiret są składane informacje posiadany przez każdego członka organizacji numerze producenta – ARiMR mając wiedzę o w/w numerze i prowadząc rejestr IRZ – ARiMR ma wiedzę o posiadanych przez każdego członka zwierzętach – jakie jest uzasadnienie ponownego składania w/w informacji – każdy rolnik ma obowiązek na bieżąco aktualizować dane IRZ dotyczące jego gospodarstwa.

2) lit e)

Proponowany przepis jest bardziej rygorystyczny w stosunku do obecnie obowiązującego przepisu.

Obecny zapis w projekcie rozporządzenia w brzmieniu:

„wykaz budynków, budowli, maszyn, urządzeń i środków transportu, będących w posiadaniu organizacji producentów i **poszczególnych członków organizacji producentów** będących producentami, przeznaczonych do wyprodukowania i wprowadzenia do obrotu mleka i przetworów mlecznych – w przypadku gdy w ramach działań, o których mowa w lit. h, organizacja zamierza zrealizować działania inwestycyjne w zakresie dotyczącym takich składników majątku tej organizacji lub jej członków,”

ma faktycznie zastąpić dotychczas obowiązujące dwa odrębne przepisy rozporządzenia MRiRW z 5.02.2016 r. (§ 3 ust. 1 pkt 5 lit. d i e).

Obecnie podmiot ubiegający się o uznanie za organizację producentów, w przypadku gdy zamierza zrealizować działania inwestycyjne w zakresie dotyczącym jedynie składników majątku tej organizacji nie musi składać wykazu budynków, budowli, maszyn, urządzeń i środków transportu, będących w posiadaniu członków organizacji producentów.

Po wprowadzeniu zaproponowanej zmiany w takiej samej sytuacji faktycznej – tj. gdy podmiot ubiegający się o uznanie za organizację producentów, zamierza zrealizować działania inwestycyjne jedynie w zakresie dotyczącym składników majątku tej organizacji będzie zobowiązany dodatkowo składać wykaz budynków, budowli, maszyn, urządzeń i środków transportu, będących w posiadaniu wszystkich członków organizacji producentów – mimo iż planowane inwestycje w ogóle nie będą miały związku z w/w składnikami majątkowymi członków organizacji.

Jest to niezasadne oraz nieracjonalne (jeżeli obecnie nie ma takiego obowiązku to z czego wynika zamiar nałożenia tego dodatkowego obowiązku) – całkowicie zbędne przedstawianie dodatkowego wykazu liczącego np. kilkanaście tysięcy pozycji.

Wobec powyższego proponujemy zastąpienie proponowanego brzmienia § 5 ust. 2 pkt 4 lit. e – brzmieniem obecnie obowiązujących przepisów w w/w zakresie (utrzymanie obecnych przepisów – poprzez przeniesienie ich do projektu nowego rozporządzenia). Uważamy, że to co posiada członek organizacji producentów nie ma znaczenia dla realizacji planu biznesowego uznanej OP.

3) lit. f:

dane o planowanej produkcji producentów powinny być **podawane w planie biznesowym w sposób jak najbardziej uproszczony** tj. zbiorczo dla wszystkich członków organizacji dla danego rodzaju w ramach produktu lub grupy produktów, dla których tworzona jest OP, **w oparciu o deklaracje złożone i podpisane przez wszystkich członków OP - producentów** (stanowiące dokumenty wewnętrzne OP, do wglądu podczas realizowanej przez ARiMR każdorazowo kontroli na miejscu przed wydaniem decyzji o uznaniu OP). **W przypadku spółdzielni mających co najmniej 5 letnią historię sprzedaży tych produktów** wnioskujemy o odstępnie od tego wymogu i dodanie wyrażenia w brzmieniu:

„powyższy wymóg nie dotyczy organizacji będącej spółdzielnią, która prowadzi działalność w zakresie skupu i przetwórstwa mleka co najmniej od 5 lat, zamiast powyższego spółdzielnia dołącza szacunek skupu mleka przewidzianego do sprzedaży przez organizację producentów na okres co najmniej 5 kolejnych lat, z podziałem na poszczególne lata realizacji planu biznesowego”

Wprowadzenie powyższego odstępstwa nie naruszy wymogów w przepisach UE i ustawie o organizacji rynku mleka dotyczących uznawania za organizację producentów na rynku mleka.

Nie jest także zasadny w/w wymóg podawania szacunku produkcji mleka przez poszczególnych członków spółdzielni, która ma być następnie sprzedawana przez spółdzielnię mleczarską przez okres kolejnych 5 lat, z podziałem na poszczególne lata i poszczególnych członków - kilkuset lub kilka tysięcy członków razy 5 lat to daje kilka tysięcy do kilkunastu tysięcy dodatkowych pozycji zestawień – całkowicie nieracjonalnych – w sytuacji gdy bezspornie, na podstawie doświadczeń z poprzednich 5 lat, wielkość produkcji i sprzedaży w każdym z kolejnych lat będzie wyższa dla spółdzielni mleczarskiej od wielkości 2 mln kg mleka określonej w ustawie o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

3. ad. § 5 ust. 5

Proponujemy na końcu § 5 ust. 5 dodać wyrażenie w brzmieniu:

„Wymóg zmiany planu biznesowego nie dotyczy sytuacji przystąpienia nowego członka do organizacji producentów będącej spółdzielnią, która w dacie złożenia wniosku o uznanie za organizację producentów prowadziła działalność w zakresie skupu i przetwórstwa mleka co najmniej od 5 lat, od co najmniej 20 członków spółdzielni w ilości łącznej ponad 2 mln kg rocznie w okresie kolejnych pięciu lat poprzedzających rok złożenia wniosku o uznanie”.

Niezależnie od powyższych uwag, dotyczących wymogów przy uznawaniu organizacji producentów na rynku mleka i przetworów mlecznych, zgłaszamy również z zastosowaniem do tego rynku uwagi zgłoszone pismem KRS z dnia 22.07.2022 znak SIB/141/2022/MM w odniesieniu do projektu rozporządzenia w sprawie warunków uznawania organizacji producentów (...) na rynkach innych niż rynek mleka i przetworów mlecznych oraz owoców i warzyw. Są w nim zawarte rozwiązania wspólne dla kluczowych rynków rolnych w naszym kraju dotyczące - wpisania do Planu Strategicznego WPR 2023-2027 dla Polski wsparcia sektorowego w kluczowych sektorach polskiego rolnictwa (m.in. w sektorze mleka i przetworów mlecznych, wieprzowiny, wołowiny i cielęciny, zbóż, nasion roślin oleistych, drobiu), odejścia od drobiazgowej sprawozdawczości, ograniczenia liczby celów obowiązkowych do realizacji przez uznane OP z obecnie 6 do 2 (max 3 celów) w przypadku ubiegania się o wsparcie ryczałtowe do 100 tys. euro rocznie przez 5 lat na tworzenie OP, zaprzestania tworzenia nowych grup producentów rolnych (ponieważ nie sprzyjać to będzie tworzeniu uznanych OP i ich zrzeszeń preferowanych przez KE jako formy docelowe – w krajach Zachodniej Europy w zdecydowanej większości to spółdzielnie), wprowadzenia gradacji dotacji na tworzenie OP w zależności od liczby członków – maksymalna dotacja dla podmiotów mających powyżej 20 członków.

Należy podkreślić, że nie może zabraknąć w Planie Strategicznym WPR 2023-2027 dla Polski wsparcia sektorowego na rynku mleka i przetworów mlecznych. Zgodnie z art. 67 i 68 Rozporządzenia PEiR (UE) nr 2021/2115 dot. planów strategicznych WPR, w podanych latach **oprócz uznanych OP i ich zrzeszeń** ze wsparcia tego mogą korzystać m.in. **spółdzielnie**, jak również inne formy współpracy między producentami ustanowione z inicjatywy producentów i przez nich kontrolowane, które zostały wskazane przez właściwy organ państwa członkowskiego jako grupy producentów (tj. w znaczeniu znacznie szerszym niż GPR), w 4 letnim okresie przejściowym od rozpoczęcia zatwierdzonego programu operacyjnego, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2027 r. Unijna pomoc finansowa wynosi do 6% wartości produkcji sprzedanej przez w/w podmioty – **w tym spółdzielnie mleczarskie**, przy założeniu realizacji przez te podmioty Programu Operacyjnego i utworzeniu Funduszu

Operacyjnego. **Jest to bardzo ważne coroczne wsparcie**, ponieważ fundusz operacyjny jest finansowany ze środków UE w ramach wsparcia sektorowego – dla uznanych OP i ich zrzeszeń w pierwszych 5 latach od uzyskania statusu uznanej OP na podwyższonym poziomie do 60% (w kolejnych latach 50%), a w przypadku podmiotów bez tego statusu w wysokości 50% i tylko w w/w okresie przejściowym. **Spółdzielnie mleczarskie są podmiotami, które corocznie realizują działania określone dla wsparcia sektorowego w Rozporządzeniu PEiR (UE) nr 2021/2115, które mogłyby zostać sfinansowane w ramach w/w funduszu operacyjnego w ramach Programu Operacyjnego OP. Tym samym poniesione koszty pokryte zostałyby w 60% z środków UE do wysokości 6% wartości produkcji sprzedanej przez spółdzielnię. Byłaby to znacząca pomoc w działalności spółdzielni, a jednocześnie wsparcie w zakresie utrzymania konkurencyjności na rynku wobec podmiotów z krajów Zachodnich, które z pewnością otrzymywać będą to wsparcie od 2023 r. Brak wpisania do PS WPR dla Polski tego wsparcia bezpośrednio zmniejsza konkurencyjność polskich podmiotów. Ponawiamy więc apel o wpisanie do Planu Strategicznego tego wsparcia z początkową kwotą budżetu na to wsparcie, aktualizowaną w kolejnych latach wdrażania PS.**

Dla utrzymania konkurencyjności i dochodowej działalności rolniczej oraz rozwoju polskiego rolnictwa kluczowe jest **upowszechnienie organizacji producentów i ich zrzeszeń**. Spółdzielnie mleczarskie i producenci mleka odgrywają kluczową rolę na rynkach rolnych oraz w produkcji żywności. Dlatego też przyjęcie rozwiązań zmniejszających wymogi i ilość danych przy uzyskiwaniu statusu uznanej organizacji producentów – ograniczenie ich do wymogów w przepisach UE - jest tak istotna.

Szybko zachodzące zmiany na rynkach rolnych, w szczególności planowanego wejścia na wyższy poziom zorganizowania rolników i rynków rolnych, wskazywanego przez Komisję Europejską, już podjętych działań w tym kierunku przez kraje Zachodnie UE, są obecnie jednym z najważniejszych wyzwań polskiego rolnictwa.

Mamy nadzieję na pozytywną ocenę Pana Ministra przedłożonych rozwiązań.

Z wyrazami szacunku

dr inż. Mieczysław Grodzki
Prezes Zarządu
Krajowej Rady Spółdzielczej